

Energija. Klima. Životna sredina.

Poštovani čitaoci,

Pred vama je **peto izdanje** mesečnog pregleda vesti “Energija, klima i životna sredina” Beogradske otvorene škole.

U svetlu dinamičnog razvoja javnih politika u oblasti životne sredine, klimatskih promena i energetike - kako na nacionalnom, tako i na globalnom nivou - smatramo da je važno biti u toku sa trendovima, za sve nas koji se bavimo ovim temama. Izvora informacija je mnogo, kao i događanja, te ih nije uvek lako ispratiti. Za vas smo pripremili pregled najznačajnijih vesti i događanja u decembru, **na nivou Srbije, regiona, Evropske Unije i globalnom nivou.**

Januar je obeležio početak predsedavanja Bugarske Savetom Evropske unije, koji je dočekan protestima u Sofiji zbog lošeg kvaliteta vazduha i izgradnje u Nacionalnom parku Pirin. Doneta je i prva Strategija Evropske unije za plastiku. Kvalitet vazduha nastavio je da ugrožava zdravlje građana Srbije i regiona. Rizici usled klimatskih promena bili su važna tema na agendi Svetskog ekonomskog foruma u Davosu, dok se globalni trend smanjenja cene energije iz obnovljivih izvora nastavlja.

Ukoliko postoje posebne teme koje želite da vidite u mesečnom pregledu, imate komentar ili sugestije, možete nam se obratiti na mejl mirjana.jovanovic@bos.rs.

Srdačan pozdrav do sledećeg čitanja!

Beogradska otvorena škola
Energija, klima i životna sredina

LOKALNA SAMOUPRAVA

Stanje kvaliteta vazduha

[Temperature](#) iznad prosečnih za januar umanjile su potrebu za korišćenjem energenata, uprkos tome izmeren je povećani nivo zagađujućih čestica u vazduhu u gradovima koji imaju nepovoljni geografski položaj. Nedostatak podataka i nedovoljan broj mernih stanica predstavljaju problem da bi se omogućilo kvalitetno i pouzdano praćenje kvaliteta vazduha.

Užička republika press: [Standardi i svest građana pročišćavaju vazduh](#)

Južne vesti: [Nišljije se žale na zagađen vazduh, nadležni nemaju najpreciznije podatke](#)

Energetski portal: [Povećano aerorozagađenje u Beogradu](#)

B92: [Manje čađi u vazduhu, ali i dalje iznad granične vrednosti](#)

Mondo: [Bor u gradu bakra sad dišu “punim plućima”](#)

Planovi za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda

Srbiji nedostaje na desetine postrojenja za preradu otpadnih i komunalnih voda. Pomaci na ovom polju vidljivi su u Rumi i Mladenovcu gde se planira izgradnja fabrike za preradu otpadne vode.

Balkan Green Energy News: [Grad Beograd raspisao tender za gradnju fabrike za preradu otpadnih voda](#)
Ekapija: [Slovenački konzorcijum Kolektor gradi prečištač otpadnih voda u rumskoj industrijskoj zoni](#)

SRBIJA

Brojnost i uslovi za opstanak ptičijeg fonda

Orao krstaš, ptica sa grba Srbije, nalazi se pred izumiranjem usled brojnih slučajeva trovanja visoko toksičnim otrovima. Brojnost vrabaca, jednog od simbola Beograda, do sada nije utvrđena. Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije tokom ove zime prikupljaće podatke o broju vrabaca kako bi ustanovio brojnost ove vrste i uslove opstanka.

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica: [Kod Apatina stradao najređi orao](#)

Telegraf: [Orao sa grba Srbije pred izumiranjem](#)

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica: [Da li su beogradski vrapci na broju?](#)

Kako radi novo Ministarstvo zaštite životne sredine?

Tokom januara Ministarstvo zaštite životne sredine prvi put je predstavilo Odboru za zaštitu životne sredine Narodne skupštine informacije o radu u periodu avgust-oktobar 2017. godine. Predstavljanju izveštaja prisustvovao je i predstavnik BOŠ-a koji je tom prilikom predstavio [izveštaj](#) Koalicije 27 i ukazao na probleme u proceduri procene uticaja na životnu sredinu. U najavama planova za 2018. Ministar je poseban fokus stavio na pronalaženje lokacija ilegalno deponovanog opasnog otpada, kao i preispitivanje područja zaštićenih prirodnih dobara.

Ekologija: [Odbor za zaštitu životne sredine NS RS usvojio informaciju o tromesečnom radu Ministarstva zaštite životne sredine](#)

Euractiv: [Trivan najavio preispitivanje statusa zaštićenih prirodnih dobara](#)

Vlada republike Srbije: [Jačanje partnerskog odnosa sa NVO u zaštiti životne sredine](#)

European Western Balkans: [Zaštita životne sredine – dostižan cilj ili nemoguća misija u Srbiji?](#)

REGION

Gradovi regiona među najzagađenijim u Evropi

Nivo aerozagađenja prelazio je dozvoljene koncentracije u gradovima širom regiona. Svetska zdravstvena organizacija (WHO) svrstala je Skoplje u grupu od deset gradova sa najzagađenijim vazduhom u Evropi. Pored Skoplja, Tuzla, Sarajevo,

Zenica, Priština i Tetovo gradovi su u kojima tokom zimskih meseci dolazi do prekoračenja zakonski propisanih granica zagađenja vazduha. U Tuzli se smrtnost uzrokovana zagađenjem vazduha značajno povećava tokom zimskih meseci.

Euractiv: [Macedonian smog envelopes cities, emergency measures introduced](#)

Balkan Green Energy News: [Macedonia has activated emergency measures against air-pollution](#)

Avaz: Tuzla: [Zbog otrova u zraku zimi se povećava broj umrlih,](#)

Energetski portal: [U BiH pokrenuta akcija Pričajmo o vazduhu](#)

Energetska efikasnost i tranzicija energetskog sektora

Članice Energetske zajednice trebalo bi da započnu pripremu nacionalnih integriranih energetskih i klimatskih planova u 2018. godini. Usled velikih gubitaka energije, u regionu raste interesovanje za energetsku tranziciju ka energetski efikasnom društvu.

Balkan Green Energy News: [Energetska zajednica: U 2018. započeti izradu integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova](#)

Energetski portal: [Crna Gora prošle godine izgubila 514GWh električne energije u prenosnom sistemu](#)

Centar za životnu sredinu: [Raste interes za energetsku tranziciju Republike Srpske](#)

Zelena Akcija: [Obuka za energetske menadžere](#)

Energetski portal: [Hrvatska sufinansira 565 ugovora za projekte energetske efikasnosti](#)

Energetski portal: [Postupnom zabranom do energetski efikasnije tehnologije u Crnoj Gori](#)

Unapređenje energetske efikasnosti kroz uspostavljanje sistema energetskog menadžmenta predstavlja važan deo aktivnosti Beogradske otvorene škole. U toku prošle godine BOŠ je organizovao [obuku za energetske menadžere iz 18 gradova i opština](#) i započeo [istraživanje o sprovođenju politike energetske efikasnosti](#). Aktivnosti na ovom planu u 2018. BOŠ nastavlja udruženim snagama sa partnerima u Mreži [dobre energije](#).

Energija sunca, vetra, vode i biomase

Za 2018. najavljeni su novi projekti u cilju obimnijeg i efikasnijeg iskorišćavanja energije sunca, vetra, vode i biomase, uz uključivanje novih aktera na tržište obnovljivih izvora energije.

Balkan Green Energy News: [Makedonija dobija prvi privatni vetropark u Bogoslovecu](#)

Balkan Green Energy News: [Energy Wood III – EUR 10,000 still available for biomass heating systems](#)

Balkan Green Energy News: [Elektroprivreda BiH planning five major projects by 2020](#)

CDM: [Jugopetrol se uključuje u proizvodnju struje iz obnovljivih izvora](#)

Balkan Green Energy News: [Crna Gora bez energetskih dozvola u 2018. godini](#)

Energetski portal: News: [Kroz treću fazu „Solarnih katuna“ biće ugrađeno 54 fotonaponskih sistema u Crnoj Gori](#)

EVROPSKA UNIJA

Plastika: evropski ugao

U Strazburu je sredinom januara 2018. godine svetlo dana ugledala prva Strategija Evropske unije za plastiku, kao odgovor na preko 28 miliona tona plastičnog otpada koji se godišnje proizvede u EU. anje od 30% te količine se reciklira, dok se ostatak spaljuje ili odlaže na deponije. Ovakva praksa ima brojne [negativne posledice](#) kako ekonomske, tako i ekološke. Strategija je nastavak politike započete Akcionim planom za [cirkularnu ekonomiju](#) još 2015.godine.

Šta donosi nova strategija, kakve posledice može imati i da li će upravljanje tokovima plastičnog otpada doneti ove poreze u EU? Odakle potiče plastični otpad, gde završava i šta pojedine države članice već preduzimaju po tom pitanju?

Delegacija EU u Srbiji: [Cirkularna ekonomija: Komisija predstavila strategiju za plastiku](#)

Evropska komisija: [Plastic Waste - a European strategy to protect the planet, defend our citizens and empower our industries](#)

European Commission - Fact Sheet: [Questions & Answers: A European strategy for plastics](#)

Euractiv: [Plastics Strategy: EU must heed example of best practices](#)

Euraktiv: [Cilj dostupan - reciklaža 65% plastične ambalaže](#)

Euractiv: [Karmenu Vella: 'Well-designed' plastics tax could help hit environment targets](#)

Politico: [Plastic tax proposal faces resistance](#)

New York Times: [Plastics Pile Up as China Refuses to Take the West's Recycling](#)

New York Times: [The U.K. Has Banned Microbeads. Why?](#)

Guardian: [Nearly 1 million tonnes every year, supermarkets shamed for plastic packaging](#)

Blue Planet 2: [How plastic is slowly killing our sea creatures, fish and birds](#)

Strategijom Evropske unije za plastiku bavimo se i u najnovijem broju biltena "Progovori o pregovorima". U tekstu "[Plastični otpad prekrio je planetu](#)" predstavljeni su izazovi sa kojima se Evropska unija suočava u upravljanju plastičnim otpadom, ciljeve Strategije i korake za dostizanje tih ciljeva.

Biomasa u središtu debate o obnovljivim izvorima energije

Evropski parlament je usvojio amandmane na predlog Direktive o promovisanju korišćenja energije iz obnovljivih izvora. Ovaj Predlog sadrži cilj od 35% udela obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji do 2030. godine. U centru debate koja je nastala povodom usvajanja ovog teksta našla se – biomasa, kao najzastupljeniji obnovljivi izvor energije na nivou EU (preko 60%). Jedna strana podržava korišćenje energije dobijene sagorevanjem biomase, sa druge strane, kritičari upozoravaju da je seča šuma i korišćenje drvne biomase dvostruki rizik, zbog smanjenja kapaciteta šuma kao skladišta ugljenika i slabljenja šumskih ekosistema.

Euractiv:

[EU lawmakers agree 'flexible' renewable energy targets for 2030](#)

[European forests and climate change](#)

[Balancing emissions and removals from Europe's forests](#)

[Bioenergy at the centre of EU renewable energy policy](#)

[Smoke and mirrors prior to MEPs vote on REDII](#)

[The EU's bioenergy policy isn't just damaging the climate and forests, it's killing people](#)

[Why 'sustainable forest management' does not make wood a good climate alternative to fossil fuels](#)

Buran početak bugarskog predsedavanja Savetom Evropske unije

Bugarska je od prvog januara preuzela šestomesečno predsedavanje Savetom Evropske unije. Evropske zvaničnike su u Sofiji, pored crvenog tepiha, dočekala upozorenja o alarmantno lošem kvalitetu vazduha, kao i protesti zbog proširenja ski centra u Nacionalnom parku Pirin.

Euractiv:

[Na inauguraciju bugarskog predsedavanja EU sa hirurškom maskom](#)

[Guests to Bulgarian Presidency inauguration advised to wear breathing masks](#)

[Bulgaria's EU presidency start drowned by protest shouts](#)

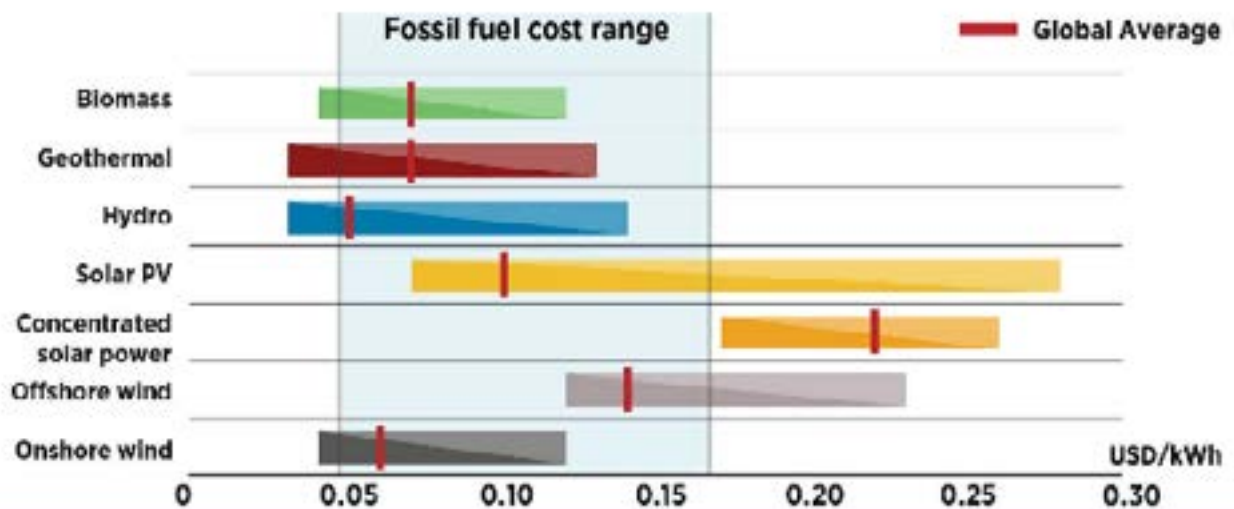
Energetski portal: [#SavePirin: Zašto Bugari protestuju?](#)

Obnovljivi izvori energije

Najnoviji izveštaji Međunarodne agencije za obnovljive izvore pokazuju da se globalni energetska sistem ubrzano menja. Preko 60% novih energetskih kapaciteta u 2016. godini činili su obnovljivi izvori energije. Druga istraživanja pokazuju da će se cene energije iz obnovljivih izvora i fosilnih goriva izjednačiti do 2020. godine. Industrija obnovljivih izvora energije je u porastu, donosi nove poslove, nove mogućnosti za pristup energiji, doprinosi smanjenju emisija CO2 i zdravijoj životnoj sredini. Neke zemlje, poput Kine i Turske, su "uhvatile" ovaj talas razvoja, dok mu se druge zemlje (poput SAD) suprotstavljaju.

Average renewable power generation costs in the fossil fuel range in 2017

www.irena.org

IRENA

International Renewable Energy Agency (IRENA): [Global Landscape of Renewable Energy Finance](#)

Guardian: [New York City plans to divest \\$5bn from fossil fuels and sue oil companies](#)

IRENA: [Renewable Power Generation Costs in 2017](#)

IRENA: [Onshore Wind Power Now as Affordable as Any Other Source, Solar to Halve by 2020](#)

Institute for Energy Economics and Financial Analysis: [U.S. Renewable-Energy Jobs Continue to Outpace Coal and Gas Employment](#)

UN Environment: [Renewable energy and energy efficiency in developing countries: Contributions to Reducing Global Emissions](#)

Carbonbrief: [China leading on world's clean energy investment, says report](#)

Balkan Green Energy News: [Turkey has awarded 2,1 GW of wind power capacity in 32 regions](#)

Guardian: [China on track to lead in renewables as US retreats](#)

Energetski portal: [Tramp uvodi visoke carinske tarife za solarne panele iz Kine](#)

Euractiv: [Trump angers European solar installers with solar panel tariff](#)

VIDEO: TED: [The thrilling potential for off-grid solar energy](#)

Svetski ekonomski forum u Davosu: Da li su klimatske promene tema najmoćnijih?

Od 23. do 26. januara održan je 48. Svetski ekonomski forum u švajcarskom skijalištu Davos. Objavljeni [Izveštaj o globalnim rizicima poslovanja](#) u sam vrh rizika stavlja ekstremne vremenske događaje, prirodne katastrofe, neuspeh prilagođavanja klimatskim promenama i ublažavanja posledica klimatskih promena, gubitak biodiverziteta i kolaps ekosistema.

Climate Home News: [Davos 2018: climate change rhetoric and reality](#)

Climate Home News: [World Economic Forum in Davos](#)

Euractiv: [Climate change lauded as 'opportunity' in Davos](#)

World Resources Institute: [Global Environmental Risks Are Keeping Davos Leaders Awake at Night](#)

China Dialogue: [Climate risks weigh heavily at Davos](#)

Euractiv: [Circular economy in the limelight in Davos](#)

Greenpeace: [Civil society unites to deliver a bold message to leaders at the World Economic Forum](#)

Client Earth: [Climate dominates economic leaders' 2018 risk list](#)

VESTI IZ BEOGRADSKJE OTVORENE ŠKOLE

Dobra energija u Priboju - Nastavak rada Mreže dobre energije u Zlatiborskom okrugu

Opština Priboj bila je domaćin [dvodnevne obuke posvećene upravljanju podacima o potrošnji energije](#), namenjene energetske menadžerima Zlatiborskog okruga, kao i direktorima i zaposlenima u finansijskim službama obrazovnih ustanova u Priboju.

Obuku su, u saradnji sa opštinom domaćinom, organizovale [Beogradska otvorena škola](#), [RES fondacija](#) i [Regionalna razvojna agencija Zlatibor](#), u sklopu aktivnosti [Mreže dobre energije](#). Krajem prošle godine je u Novoj Varoši, na konferenciji "[Dobra energija Zlatiborskog okruga](#)", najavljeno da će aktivnosti Mreže dobre energije u Zlatiborskom okrugu biti u znaku pravljenja [Regionalnog plana za održivu klimu i energiju](#).

Novi broj Biltena "Progovori o pregovorima"

34. Izdanje mesečnog biltena "Progovori o pregovorima" donosi pregled prioriteta Evropske unije u 2018. godini, kao i prioriteta bugarskog predsedavanja Savetom Evropske unije, uz doprinos Ekaterine Zaharieve, potpredsednice Vlade Bugarske. Bilten možete pročitati [OVDE](#).

Za redovno dobijanje mesečnog biltena "Progovori o pregovorima" možete se prijaviti [OVDE](#).

Obuka „Jačanje programskih partnera za učešće u procesu evropskih integracija“

Predstavnici iz 21 organizacije civilnog društva i medija su od 21-23. februara 2018. godine, u okviru projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“, pohađali obuku u Vrnjačkoj Banji. Obuka je imala za cilj da prikaže najnovija dešavanja, prednosti ali i probleme koji se javljaju u procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji.

Učesnici obuke su imali priliku da čuju stručnjake koji rade u oblasti evropskih integracija, a koji dolaze iz organizacija civilnog društva, kao i iz državnih institucija koje su direktno zadužene za pregovore sa Evropskom unijom. Više o obuci možete pročitati [OVDE](#).

UČEŠĆE JAVNOSTI U DONOŠENJU ODLUKA

1. Ministarstvo zaštite životne sredine, 19.1.2018.: [Obaveštenje o postupku pokretanja zaštite predela izuzetnih odlika „Klisa Đetinje“](#)
2. Ministarstvo zaštite životne sredine, 1.2.2018.: [Rešenje o ponavljanju postupka davanja saglasnosti na Studiju o proceni uticaja na životnu sredinu projekta izgradnje male hidroelektrane \(MHE\) „Pakleštica“](#)
3. Ministarstvo zaštite životne sredine, 19.2.2018.: [Rešenje kojim se određuje obim i sadržaj Studije o proceni uticaja na životnu sredinu projekta rekonstrukcije i modernizacije železničke pruge Niš-Dimitrovgrad, deonica Sićevo-Dimitrovgrad](#)

ZELENI KONKURSI

Climate - KIC Akcelerator: poziv za najveći evropski akcelerator u oblasti čistih tehnologija, namenjen startapovima i preduzetnicima. Konkurs je otvoren do utorka, 03. aprila 2018. godine. Više informacija o programu i prijava učešća [OVDE](#).

Konkurs za mlade 11-21 godine: „Energetska efikasnost očima Mladih eko-reportera“, otvoren do 1. aprila 2018. godine, a više informacija možete naći [OVDE](#).

clim@ - poziv Fonda za zeleni razvoj (GGF) za inovativna rešenja za pozitivan klimatski uticaj u oblasti očuvanja energije, obnovljivih izvora energije i efikasnosti korišćenja resursa. Poziv je otvoren do 15. aprila 2018. godine, a više informacija možete saznati [OVDE](#) i [OVDE](#).

Letnja škola Energetske zajednice se održava po treći put, ove godine u Splitu i sa fokusom na energetske tranzicije u zemljama Istočne i Jugoistočne Evrope. Rok za prijave za Letnju školu je 31. mart, a više informacija možete saznati [OVDE](#).